

12. Bölüm

Kardiyovasküler Sistemin Cerrahi Gerektiren Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı

Gülden Küçükakça ÇELİK¹

1. Giriş
2. Kardiyovasküler Sistemin Anatomisi ve Fizyolojisi
3. Kardiyovasküler Sistemin Tanılanması
4. Kalbin Cerrahi Gerektiren Hastalıkları
5. Kalbin Cerrahi Gerektiren Hastalıklarında Hemşirelik Bakımı
6. Arterlerin Cerrahi Tedavi Gerektiren Hastalıkları
7. Arterlerin Cerrahi Gerektiren Hastalıklarında Hemşirelik Bakımı
8. Venlerin Cerrahi Tedavi Gerektiren Hastalıkları
9. Venlerin Cerrahi Tedavi Gerektiren Hastalıklarında Hemşirelik Bakımı
10. Kaynaklar

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi Gülden KÜÇÜKAKÇA ÇELİK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD. Nevşehir
guldenkucukakca@nevsehir.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Akay HT, Akkaya İ, Hatipoğlu AŞ, vd. Venöz yetmezlikte medikal tedavi. *Türkiye Klinikleri Kalp Damar Cerrahisi-Özel Konular* 2017; 9: 61-65.
2. Akbari M, Celik S. The effects of discharge training and postdischarge counseling on quality of life after coronary artery bypass graft surgery. *Nurs Midwifery Stud* 2018; 7: 105-110.
3. Akgül A. Venöz yetmezlikte cerrahi tedavi. *Türkiye Klinikleri Kalp Damar Cerrahisi-Özel Konular* 2017; 9: 98-117.
4. Aldemir M, Adalı F. Venöz yetmezlikte cerrahi dışı tedavi yöntemleri. *Türkiye Klinikleri Kozmetik Dermatoloji-Özel Konular* 2013; 6: 30-36.
5. Asgarpour H. Venöz ayak ülser tedavisinde güncel yaklaşımlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2019; 10: 333-339.
6. Berti-Hearn L, Elliott B. A closer look at lower extremity peripheral arterial disease. *Nursing* 2019; 48: 34-41.
7. Bozkurt AK. Varis tedavisinde güncelleme. *Türkiye Klinikleri Kozmetik Dermatoloji-Özel Konular* 2013; 6: 55-58.
8. Carlisi E, Caspani P, Morlino P, Bardoni MT, Lisi C, Bejor M & Dalla Toffola E. Early rehabilitative treatment after mfraingurnal lower limb bypass surgery. *Acta Bio Med* 2017; 88: 167.
9. Chakravarthy A, Lehr EJ, Bindon SL. Caring for patients with totally endoscopic coronary artery bypass: special considerations for the ED nurse. *J Emerg Nurs* 2017; 43: 100-105.
10. Chen T, Crozier JA. Endovascular repair of thoracic aortic pathologies: postoperative nursing implications. *J Vas Nurs* 2014; 32: 63-69.
11. Choudhury M. Postoperative management of vascular surgery patients: a brief review. *Clinics Surgery* 2017; 2: 1584.
12. Çolak MC, Ermiş N, Erdil N. Abdominal aort anevrizmalarında cerrahi tedavi. *Türkiye Klinikleri Kardiyoloji-Özel Konular* 2016; 9: 25-31.
13. Conte SM, Vale PR. Peripheral arterial disease. *Heart, Lung and Circulation* 2018; 27: 427-432.
14. Cotter L. Taking a history and the examination of the cardiovascular system. *Medicine* 2018; 46: 437-442.
15. Dikmen- Totur B, Dal-Yılmaz Ü. Varis cerrahisi ve hemşirelik bakımı. *Türkiye Klinikleri Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği-Özel Konular*. 2018; 4: 85-92.
16. Dua A, Lee CJ. Epidemiology of peripheral arterial disease and critical limb ischemia. *Tech Vas Interv Radiol* 2016; 19: 91-95.
17. Edeer AD, Deveci Z. Venöz yetmezlik yaraları ve hemşirelik bakımı. *Türkiye Klinikleri Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği-Özel Konular* 2017; 3: 189-196.
18. Freeman R, Koerner E, Clark C, et al. Cardiac transplant postoperative management and care. *Crit Care Nurs Q* 2016; 39: 214-226.
19. Gawinecka J, Schönrrath F, von Eckardstein A. Acute aortic dissection: pathogenesis, risk factors and diagnosis. *Swiss Med Wkly* 2017; 147: w14489.
20. Gregory AJ, Grant MC, Manning MW, et al. Enhanced recovery after cardiac surgery (ERAS Cardiac) recommendations: An important first step—but there is much work to be done. *J Cardiothorac and Vasc Anesth* 2020; 34: 39-47.
21. Hellawell HN, Mostafa AM, Kyriacou H, et al. Abdominal aortic aneurysms part one: Epidemiology, presentation and preoperative considerations. *J Perioper Pract* 2020; 1750458920954014.
22. Higgins JP. Physical examination of the cardiovascular system. *Int J Clin Cardiol* 2015; 1:1-7

23. Jakubsevicienė E, Vasiliauskas D, Velička L, Kubilius R, Milinavičienė E & Vencloviene J. Effectiveness of a new exercise program after lower limb arterial disease: a randomized clinical trial. *Int J Environ Res Public Health* 2014; 11(8): 7961-7976.
24. Kabalcı M, Kültür T. Kronik venöz yetmezlik ve güncel tedavi seçenekleri. *Ortadoğu Tıp Dergisi* 2017; 9: 191-197.
25. Kanan N. Kalp ve Damar Sisteminin Cerrahi Gerekiren Hastalıkları ve Bakımı. İçinde: Akyolcu N, Kanan N, Aksoy G, Eds. Cerrahi Hemşireliği II. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 2018: 65-154.
26. Kankaya EA, Bilik Ö. Kalp Kapak Ameliyatı Sonrası Güncel Hemşirelik Yaklaşımları: Bakım Neden Önemli? *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi* 2018; 7: 101-111.
27. Karahan A. Akciğer ve kalp naklinde hemşirelik bakımı. *Türkiye Klinikleri Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği-Özel Konular* 2018; 4: 59-67.
28. Karaman B, Özen A. Vena kava filtre yerleştirme. *Türk Radyoloji Seminerleri* 2015; 3: 328-335.
29. Kavrادم ST, Özer Z. Kardiyovasküler Fizik Muayene: Bir Hemşirelik Bakım Değerlendirmesi. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi* 2018; 10: 238-250.
30. Koçalış S, Mercan İ. Sağ ve sol ventrikül destek cihazı takılan hastanın postoperatif dönemdeki hemşirelik bakımı. *Kardiyovasküler Hemşirelik Dergisi* 2015; 6: 91-98.
31. Kohlman-Trigoboff D. Update: Diagnosis and Management of Peripheral Arterial Disease. *The Journal for Nurse Practitioners* 2019; 15: 87-95.
32. Korkmaz FD, Çullu M. Venöz tromboembolizm ve hemşirelik bakımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2015; 31: 62-82.
33. DiSabatino A, Bucher L. Nursing Assessment Cardiovascular System. İn: Lewis SL, Dirksen SR, Heitkemper MM, Eds. Medical-Surgical Nursing Assessment and Management of Clinical Problems. Canada: Elsevier Health Sciences, 2014: 686-833.
34. Lu L, Sun R, Liu M, et al. The inflammatory heart diseases: causes, symptoms, and treatments. *Cell Biochem Biophys* 2015; 72: 851-855.
35. Noss C, Prusinkiewicz C, Nelson G, et al. Enhanced recovery for cardiac surgery. *J Cardiothorac Vasc Anesth* 2018; 32: 2760-2770.
36. Özdemir Z, Çelik ŞŞ. Kalp kapak hastalıkları cerrahisi ve hemşirelik bakımı. *Türkiye Klinikleri Surgical Nursing-Special Topics* 2018; 4: 26-34.
37. Paliadelis P. A person-centred approach to assessing the cardiovascular and lymphatic systems. İn: LeMone P, Burke KM, Bauldoff G, et al, eds. Medical-Surgical Nursing: Clinical Reasoning in Patient Care. 6ed. Canada: Pearson Australia Group, 2017: 935-1146.
38. Pheng TS, Qing MSZ, Kee HW, et al. A review on prevalence, causes, preventions, and treatments of coronary artery disease. *Asian Pacific Journal of Health Sciences* 2017; 4: 104-107.
39. Polat C, Enç N. Kalp Kapak Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. *Türk J Cardiovasc Nurs* 2015; 6: 42-57.
40. Tanrıöver MD, Sarı A. Patofizyolojinin Temelleri. 4 ed. Ankara: Palme Yayıncılık, 2018.
41. Pour HA, Korkmaz FD. Açık kalp cerrahisi sonrası hemşirelik bakımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2010; 26: 77-86.
42. Rahimi, S. Abdominal aortic aneurysm. *Emedicine*. Retrieved from, 2014. <http://emedicine.medscape.com/article/1979501>. Erişim Tarihi: 28.10.2020.
43. Robert WM, Christopher S, Peter M. Dilated cardiomyopathy. Author links open overlay panel. *The Lancet* 2017; 390: 400-414.
44. Sarıtaş S, Erci B, Boyraz A. Koroner arter baypas grefti yapılan hastaların taburculuk sonrası öğrenim gereksinimleri. *JAREN* 2018;4:142-147.

45. Sevinç S. Kardiyovasküler sistemin değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi* 2006; 3:12-21.
46. Silva KA, Medeiros SM, Paulino TSC et al. Nurses' Role in Post-Operative Immediately Myocardial Revascularization in Intensive Care Unit. *International Archives of Medicine* 2016; 9: 1-7.
47. Stephens, Peripheral vascular disease. *Emedicine*. Retrieved from, 2014. <http://emedicine.medscape.com/article/761556>. Erişim Tarihi: 24.10.2020
48. Teekakirikul P, Zhu W, Huang HC et al. Hypertrophic cardiomyopathy: An Overview of Genetics and Management. *Biomolecules* 2019; 9: 878.
49. Tseng, E. Thoracic aortic aneurysm. *Emedicine*. Retrieved from, 2014. <http://emedicine.medscape.com/article/424904>. Erişim Tarihi: 28.10.2020
50. Vardanjanı MM, Mardani D, Hormoz, N, et al. Intensive care after cardiac surgery. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology* 2018; 12: 172-177.
51. Vieira Melo F, Ferreira Costa M, dos Santos Sandes SM. Nursing Diagnoses In the Postoperative Period of Cardiac Surgery. *Journal of Nursing UFPE/Revista de Enfermagem UFPE* 2018; 12:2118-2193
52. Weragoda J, Seneviratne R, Weerasinghe MC et al. Risk factors of peripheral arterial disease: a case control study in Sri Lanka. *BMC Research Notes* 2016; 9: 1-8.
53. Willner DA, Grossman SA. Pericardiocentesis. 2019. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470347/>. Erişim Tarihi: 02.10.2020.
54. Yılmaz S. Variköz Venlerde Endovenöz Tedavi. *Türkiye Klinikleri Radyoloji-Özel Konular* 2012; 5: 165-171.